

Důchodců bude víc, než se čekalo. Reforma je nutná, varuje úřad

 penize.cz/starobni-duchod/456341-duchodcu-bude-vic-nez-se-cekalo-reforma-je-nutna-varuje-urad

Kateřina Hovorková

Kateřina Hovorková | rubrika: Co se děje | 7. 6. 2024 | 1 komentář / 1 nový

Bez zásadních změn bude státní důchodový systém neudržitelný, zdůrazňuje nová zpráva ministerstva práce a sociálních věcí. Stárnutí populace řeší i ostatní vyspělé státy.

Zdroj: Pleska / Midjourney

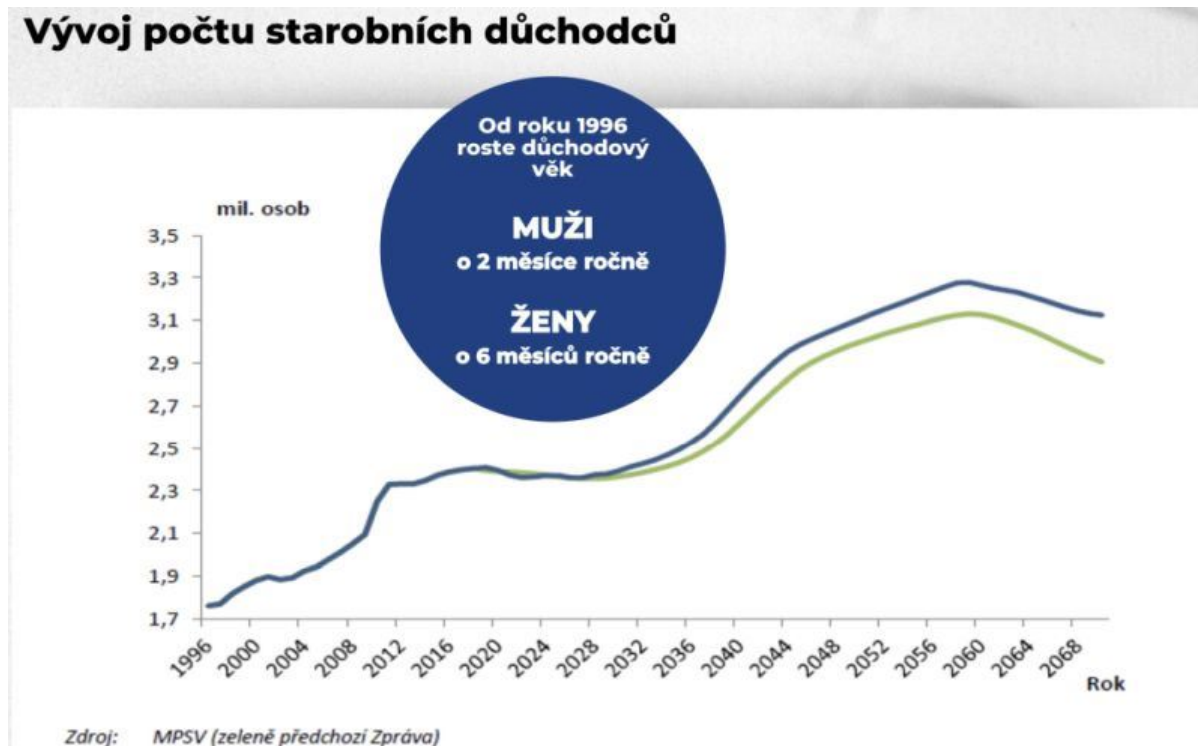
Za třicet let bude v Česku žít 3,3 milionu starobních důchodců. To je o milion víc než teď. A o 200 tisíc víc, než se dosud čekalo. Počítá s tím nová Zpráva o stavu důchodového systému zveřejnilo ministerstvo práce a sociálních věcí.

Naopak lidí, kteří díky své práci přispívají do důchodového systému formou sociálního pojištění, bude ubývat. Peněz na výplatu státních penzí tedy bude čím dál méně. Zatímco v roce 2020 vydělávalo na jednoho důchodce v průměru tři a půl lidí, v roce 2050 to bude už jenom jeden a půl.

„Má na to vliv posun doby dožití. Je pozitivní zprávou, že se budeme dožívat vyššího věku. Bude tu ale výrazný nárůst počtu lidí, kteří budou pobírat starobní důchod,“ říká ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka.

Zprávu o stavu důchodového systému musí ministerstvo vypracovat každých pět let podle zákona, zatím poslední byla z roku 2019.

Vývoj počtu starobních důchodců

Zdroj: MPSV

Důchodová reforma, kterou teď schvaluje poslanecká sněmovna, je podle Jurečky nezbytná. Jinak by propad důchodového systému v roce 2050 činil pět procent HDP ročně, v dnešních hodnotách tedy téměř 400 miliard korun. Díky reformě a pozitivnímu vývoji na pracovním trhu to bude podle ministra deficit jedno procento HDP.

Tabulka 1 - Příjmy důchodového pojištění a výdaje na důchody (v mld. Kč)

Rok	Příjmy ¹⁾	Výdaje ²⁾ na dávky	Příjmy - výdaje ³⁾
2018	445,5	423,5	22,0
2019	480,3	460,5	19,8
2020	470,6	507,6	-37,0
2021	519,8	518,4	1,5
2022	557,9	574,9	-17,1
2023	602,9	670,4	-67,5

Zdroj: Státní závěrečné účty – kapitola 313 (MPSV)

Poznámky: ¹⁾ Včetně pokut, penále a dobrovolného připojištění.

²⁾ Bez zálohy poskytnuté poště v roce předchozím a včetně zálohy poskytnuté na rok následující.

³⁾ Nejsou zohledněny správní výdaje.

Zdroj: MPSV

Demografický vývoj posledního období je charakteristický poklesem pravděpodobnosti úmrtí – a to jak u mužů, tak i u žen, konstatuje ministerská zpráva.

„Tento pokles se promítá do růstu střední délky života. Podle statistik České správy sociálního zabezpečení je průměrná doba pobírání starobního důchodu nyní 19,3 let pro muže, 28,6 let pro ženy. Průměrně jde o 24,6 let strávených v penzi,“ píše ministerstvo.

Podle současných pravidel ženy odcházejí do starobního důchodu dříve než muži, a to podle počtu vychovaných dětí. Až v roce 2030 se sjednotí věk odchodu do důchodu pro ženy i muže na 65 letech.

Český statistický úřad na konci loňského roku zveřejnil svá očekávání ohledně vývoje úmrtnosti, plodnosti a migrace. Zatímco nyní má Česká republika zhruba 134 tisíc lidí ve věku 85 až 89 let, v roce 2051 jich podle statistiků bude už 311 tisíc. Stoletých lidí teď žije přibližně 800, za sedmadvacet let jich v Česku bude už přes šest tisíc. Ti by za současných podmínek trávili v důchodu 35 a více let.

S prodlužováním doby dožití roste i počet let strávených ve starobním důchodu a tedy státní výdaje.

Očekávaný vývoj počtu obyvatel ve věku 65 a více let podle pohlaví a věku (k 1. 1.)

Věková skupina	2022*	2023*	2024	2031	2041	2051	2061	2071	2081	2091	2101
Počet (v tis.) osob ve věku:											
65–69	659,7	653,0	637,6	608,8	789,8	693,6	645,7	605,5	679,2	625,6	574,6
70–74	615,2	612,9	612,5	537,7	576,8	758,0	655,6	537,5	679,7	677,3	559,6
75–79	443,1	475,9	496,6	532,2	505,2	678,9	612,5	583,0	558,0	635,6	592,8
80–84	252,7	267,1	287,8	420,0	391,8	446,4	612,3	551,0	466,0	605,1	615,7
85–89	134,2	133,6	137,4	209,9	299,5	311,2	451,1	430,0	429,6	433,2	512,1
90–94	53,6	54,6	56,9	73,1	145,3	151,0	194,8	290,3	286,3	261,0	363,2
95–99	10,0	9,9	10,6	16,4	31,7	51,3	62,1	103,3	108,2	118,1	135,7
100+	0,8	0,8	0,9	1,5	2,8	6,4	7,6	11,9	19,6	22,6	23,5

Zdroj: ČSÚ

Aby byl státní systém penzí udržitelný, měli by lidé strávit v důchodu čtvrtinu života – tedy zhruba 21 až 22 let, konstatuje zpráva ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

Proto je nutné podle Jurečky věk odchodu do důchodu posunout za současnou hranici 65 let, aby se systém stabilizoval.

Jak se zvýší věk odchodu do důchodu?

Návrh na zvýšení důchodového věku, který je součástí chystané důchodové reformy, vychází z údajů Českého statistického úřadu o střední délce života v padesáti letech věku. Důchodový věk by se nově stanovil vždy pro osoby, které v daném roce dosáhnou 50 let.

Výchozí hodnotou by byla vždy střední délka života (prostý průměr žen a mužů) v 50 letech dosažená v roce 2015, takže jde o ročník narození 1965. Věk odchodu do starobního důchodu pro lidi narozené v roce 1966 by se pak určil jako důchodový věk narozených v roce 1965 (tedy 65 let) plus průměr střední délky života mužů a žen v 50 letech v roce 2016 – to znamená v roce, kdy lidé narození v roce 1966 dosáhli 50 let věku.

To by například pro ročník narození 1966 znamenalo zvýšení důchodového věku o pět měsíců oproti dosavadním pravidlům. Současně ale má fungovat zásada, že maximální zvýšení mezi dvěma ročníky nemůže být vyšší než dva měsíce – proto by šly ročníky 1966 do důchodu v 65 letech a dvou měsících.

Chcete si i v penzi plnit sny? Poradíme!

Najděte si nejvýhodnější penzijní spoření a získejte státní příspěvky i slevy na dani. Podpořit vás může i zaměstnavatel.

Chci si spořit

Jiný výpočet nabízí Česká demografická společnost. Návrh obsažený v důchodové reformě podle ní není spravedlivý. U některých ročníků by se odchod do důchodu posunul o dva měsíce, u některých vůbec.

Demografové si myslí, že vhodnou charakteristikou doby pobírání starobního důchodu je generační naděje dožití ve věku 65 let – tedy počet let, které zbývají na dožití 65leté osobě příslušné generace. Věk odchodu do penze by se stanovil vždy na pět let dopředu, přičemž podle výpočtu vychází pro každý ročník posunutí hranice o jeden měsíc. Na základě další prognózy by se pak stanovil výpočet na dalších pět ročníků.

A další alternativní výpočet nabízí právě nová Zpráva o stavu důchodového systému. Ta počítá se zvyšováním důchodového věku až na hranici 68 let pro ročníky narozené v roce 1999, přičemž hranice se posouvá zhruba také o měsíc pro každý ročník. Vychází z demografické prognózy Českého statistického úřadu z října 2023 – právě z ní je odvozeno nastavení věkové hranice pro odchod do důchodu, při jejíž aplikaci by důchodci trávili v důchodu v průměru právě čtvrtinu života.

Který z modelů nakonec projde, je otázkou. Ministr Jurečka nevyločil, že se návrh důchodové reformy ohledně posouvání důchodového věku ještě změní.

Většina států má zatím hranici na 65 letech

Stárnutí populace řeší i další státy. Populační projekce Eurostatu předpokládá ve všech státech EU vysoký nárůst podílu osob starších 65 let, naopak podíl dětí mírně klesne.

„ČR patří v evropském kontextu k zemím, kde tempo růstu naděje dožití a tempo stárnutí populace – zvětšování skupiny osob 65 a více let – je jedno z nejrychlejších,“ píše české ministerstvo ve své zprávě.

Kdy půjdete do důchodu? Ve hře jsou tři návrhy

Systémy důchodového pojištění v zahraničí jsou rozmanité, konstatuje zpráva MPSV. „V mnoha případech existují různé podmínky pro různé

skupiny pojištěnců jak co do typu profese, tak i vzhledem k datu narození. Podmínky jsou rovněž velice komplikované svou provázaností a závislostí. Specifickou kapitolou je možnost dřívějšího či pozdějšího odchodu do důchodu, která může význam statutární věkové hranice podstatně ovlivňovat. Nicméně je v zásadě

možno konstatovat, že reakce na demografické trendy – zejména na parametr zvyšující se naděje dožití – se promítá i do úprav statutárního důchodového věku,“ uvádí.

Řada států přistoupila k posunu věkové hranice odchodu do starobního důchodu v zájmu zachování udržitelnosti důchodového systému. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) ve svém materiálu Pensions at a Glance z roku 2023 píše, že statutární důchodový věk roste ve 20 z 38 zemí OECD.

Většina evropských zemí má teď stanovenou hranici na 65 letech – stejně jako Česko. Postupně se však řada z nich chystá hranici posunout na 67 let.

Zpráva Finského centra pro důchody (Finnish Centre for Pensions) říká, že věk odchodu do důchodu se stále více spojuje s průměrnou délkou života. Kromě Finska už nyní tento mechanismus platí v Itálii, Nizozemsku, Dánsku, Portugalsku, Řecku, Estonsku, na Slovensku a na Kypru. Také ve Velké Británii se změní věk odchodu do důchodu na základě očekávané délky života.

V některých zemích se věk odchodu do důchodu liší u žen a mužů – stejně jako v Česku. Nicméně postupně se ženy přibližují k věkové hranici mužů.

I v zahraničí se běžně objevuje možnost odejít do předčasného důchodu před dosažením řádného důchodového věku. Stejně jako u nás je ale dřívější odchod často sankcionován. V některých zemích se nicméně v případě dlouhé doby pojištění výše předčasného důchodu nesnižuje. A například ve Švédsku, Norsku, Finsku, USA a Kanadě je věk odchodu do důchodu flexibilní, člověk o něj může žádat po určitém počtu odpracovaných let.

V následující tabulce uvidíte, jaký je teď platný věk odchodu do důchodu v jednotlivých státech a jaké se chystají změny.

	Aktuální věk odchodu do důchodu (2024)	Budoucí věk odchodu do důchodu
Austrálie	60 až 67 let podle výše příjmů	-
Belgie	65 let	67 let (2030)
Bulharsko	67 let	-
Česko	64 let muži / 61 až 64 let ženy podle dětí	65 let (2030), plánuje se další posunutí hranice
Dánsko	67 let	69 let (2035)
Estonsko	64 let a 9 měsíců	65 let (2027)
Finsko	64 a 6 měsíců až 69 let podle výše příjmů	65 let (2030)
Francie	62 let a 6 měsíce	64 let (2032)
Chorvatsko	65 let muži / 63 let a 6 měsíců ženy	65 let pro všechny
Irsko	66 až 70 let	-
Island	67 let	-
Itálie	67 let	-
Japonsko	64 let muži / 63 let ženy	65 let (muži v roce 2025, ženy v roce 2030)
Kypr	65 let	-
Litva	64 let a 8 měsíce muži / 64 let a 4 měsíců ženy	65 let (2026)
Lotyšsko	64 měsíců a 9 měsíců	65 let (2025)

Lucembursko	65 let	-
Maďarsko	65 let	-
Malta	64 let	65 let (2027)
Německo	66 let	67 let (2031)
Nizozemsko	67 let	67 let a 3 měsíce (2028)
Polsko	65 let muži / 60 let ženy	-
Portugalsko	66 let a 4 měsíce	66 let a 7 měsíců (2025)
Rakousko	65 let muži / 60 let a 6 měsíců ženy	65 let (2033)
Rumunsko	65 let muži / 62 let ženy	65 let muži / 63 let ženy (2030)
Řecko	67 let	-
Slovensko	63 let a 2 měsíců	64 let (2030)
Slovinsko	65 let	-
USA	62 až 70 let podle příjmů	-
Španělsko	66 let a 6 měsíců	67 let (2027)
Švédsko	63 až 69 let podle příjmů	důchod z příjmu v 64 letech, zaručený důchod v 67 letech (2026)
Švýcarsko	65 let u mužů / 64 let u žen	65 let u žen (2028)
Velká Británie	66 let	68 let (2046)

Zdroj: Finnish Centre for Pensions

Ještě zůstaňte

Zdroj: Shutterstock

- **Důchodová reforma má zelenou. Dvanáct změn, které schválila vláda**
- **Kdy můžu do důchodu a kolik dostanu. Kalkulačka a pravidla**
- **Předdůchod bude žádanější. Kdo ho může využít?**
- **Další změny v důchodech? Experti radí, jak dál s reformou**
- **Přísnější pravidla pro předčasné důchody: O kolik vám sníží penzi?**
- **Výchovné k důchodu zůstane jen někomu. Nahradí ho novinka**

Kateřina Hovorková

Na Peníze.cz se věnuje hlavně osobním financím a trhu práce. V médiích pracuje od 90. let. Začínala v České tiskové agentuře, později prošla redakcemi MF Dnes, iDnes, pracovala v Hospodářských novinách a na webu Aktuálně.cz.... [Další články autora.](#)

Sdílejte článek, než ho smažem

Líbil se vám článek?

-5

AnoNe

[Vstoupit do diskuze](#)

V diskuzi je celkem 1 komentářů

Oblíbená témata

doplňkové penzijní spoření, důchodová reforma, důchodový věk, důchody, penzijní fondy, penzijní připojištění, penzijní společnosti, starobní důchod, věk odchodu do důchodu, zajištění na důchod

A tohle už jste četli?

Důchodci přijdou o příspěvek k penzijku. Nahradíme ho, slibují fondy.

6. 6. 2024 | Olga Skalková | 1 komentář

Pět z devíti penzijních společností nabízí, že ztracený příspěvek budou seniorům částečně kompenzovat. Prošli jsme jejich podmínky.

Výplatu důchodů čekají změny. Lidé dostanou nový termín

24. 5. 2024 | Kateřina Hovorková, Petr Kučera

Místo třinácti termínů v měsíci se důchody začnou vyplácet jen v sedmi, a to nejpozději do čtrnáctého dne v měsíci. Nově se také budou vyplácet vždy na kalendářní měsíc, takzvané klouzavé... celý článek

Zájem o předčasný důchod prudce klesl. Chystá se další zpřísnění

16. 5. 2024 | Kateřina Hovorková | 1 komentář

Ačkoliv přísnější pravidla pro odchod do předčasného důchodu platí už od loňského října, teprve letošní duben ukázal, jak moc případné zájemce odradila. Až do března totiž mohli někteří... celý článek

Důchodová reforma má zelenou. Dvanáct změn, které schválila vláda

30. 4. 2024 | Kateřina Hovorková | 9 komentářů

Věk odchodu do důchodu se zvýší. Růst penzí zpomalí, ale stoupne minimální důchod. Manželé budou moci sdílet odvody na sociální pojištění. Důchodová reforma, kterou teď vláda posílá... [celý článek](#)

Kdy půjdete do důchodu? Ve hře jsou tři návrhy.

25. 4. 2024 | [Kateřina Hovorková](#) | [9 komentářů](#)

Důchodový věk poroste. Otázkou je, jak přesně. K původnímu návrhu ministerstva práce a sociálních věcí teď přibyly další dva.

